

A Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága
1535 Budapest, Pf. 773

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott Bauer Tamás (1121 Budapest, Ágnes út 29. sz. alatti lakos) az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. §-ának b) pontja alapján a törvény 21. § (2) bekezdésében biztosított joggal élve a következő

i n d í t v á n y t

terjesztem elő:

Indítványozom, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg: a Magyar Köztársaság 2011. évi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról szóló 2010. évi CLIII. törvény (a továbbiakban K11Mtv.) 57. §-a ellentétes az Alkotmánnyal, nevezetesen a 2. § (2) bekezdésével.

Kezdeményezem továbbá, hogy az alkotmányellenesség megállapítása mellett az Alkotmánybíróság a K11Mtv. támadott 57. §-át semmisítse meg.

I n d o k o l á s

I.

Az Alkotmánynak a K11Mtv. által érintett rendelkezése:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

II.

Az Országgyűlés 2010. december 13-án elfogadta a Magyar Köztársaság 2011. évi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról szóló 2010. évi CLIII. törvényt (K11Mtv.). A K11Mtv. 57. § (2) bekezdése a következőképpen módosítja A takarékos állami gazdálkodásról és a költségvetési felelősségről szóló 2008. évi LXXV. törvény (KFtv.) 9. §-át:

„9. § (1) A Költségvetési Tanács tagja a Magyar Nemzeti Bank elnöke, az Állami Számvevőszék elnöke, valamint egy, a köztársasági elnök által hat évre kinevezett, kiemelkedő tudású közgazdász.

(2) A Költségvetési Tanács köztársasági elnök által kinevezett tagja az elődje megbízatásának megszűnésekor, illetve ha elődje megbízatásának megszűnését követően nevezték ki, a kinevezésével lép hivatalba.

(3) A Magyar Nemzeti Bank elnökének és az Állami Számvevőszék elnökének a Költségvetési Tanács munkájában végzett tevékenysége nem érinti e szervezetek törvényben meghatározott feladatait. A Költségvetési Tanács és annak tagjaként eljáró személy által képviselt álláspont, meghozott döntés a Magyar Nemzeti Bank elnökét és az Állami Számvevőszék elnökét elnöki feladatainak ellátása során nem köti.”

Ez a rendelkezés a hatályos KFTv. 9. §-át váltja fel, amely a következőképpen került megállapításra:

„9. § (1) A Költségvetési Tanácsot az Országgyűlés kilencéves időtartamra választja. A Költségvetési Tanács tagjai nem választhatók újra. Amennyiben a Költségvetési Tanács tagjának

megbízatási időtartama kevesebb, mint három év volt, egyszer újraválasztható.

(2) A Költségvetési Tanács egy-egy tagjává választható személyt a köztársasági elnök, az Állami Számvevőszék elnöke és a Magyar Nemzeti Bank elnöke jelöli.

(3) A Költségvetési Tanács tagjának jelölt személyeket az Országgyűlés költségvetési ügyben feladatkörrel rendelkező bizottsága meghallgatja.

(4) A Költségvetési Tanács tagjává olyan büntetlen előéletű, választójoggal rendelkező magyar

állampolgár választható meg, aki szakirányú egyetemi diplomával, továbbá a költségvetési vagy

pénzügyi tevékenységgel kapcsolatos kérdésekben kiemelkedő elméleti vagy gyakorlati szakmai

ismeretekkel, valamint legalább ötéves vezetői gyakorlattal rendelkezik.

(5) A Költségvetési Tanács tagjává nem választható meg olyan személy, aki

a) a jelölést megelőző négy évben olyan megbízatást teljesített, amely megszűnik a Kormány megbízatásának megszűnésével (a továbbiakban: a Kormány megbízatásához kötött megbízatás),

b) a jelölést megelőző négy évben országgyűlési képviselő, európai parlamenti képviselő volt, illetve bármely párt országos (központi) szervezetében választott vezető tisztséget töltött be,

c) a Kormány megbízatásához kötött megbízatást teljesítő személy, országgyűlési képviselő, európai parlamenti képviselő, vagy bármely párt országos (központi) szervezetében választott vezető tisztséget betöltő személy Polgári Törvénykönyv szerinti közeli hozzátartozója.

(6) A Költségvetési Tanács tagja az elődje megbízatásának megszűnésekor, illetve ha elődje megbízatásának megszűnését követően választották meg, a megválasztásával lép hivatalba.

(7) Amennyiben a Költségvetési Tanács megbízatási időtartamának letelte előtt választanak új tagot, a Költségvetési Tanács újonnan választott tagjának megbízatása legkésőbb a Költségvetési

Tanács megbízatásának lejártával megszűnik.

(8) A Költségvetési Tanács tagja a megválasztását követően az Országgyűlés előtt esküt tesz.”

A K11Mtv. 57. § (6) bekezdése szerint a Költségvetési Tanács és annak titkársága megszűnésével kapcsolatos kérdések rendezésére a KFTv. többek között a következő 18/C. §-okkal egészül ki:

„18/C. § A Költségvetési Tanács e törvénynek a Magyar Köztársaság 2011. évi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról szóló 2010. évi CLIII. törvény hatálybalépését megelőzően hatályos 9. § (2) bekezdése alapján az Állami Számvevőszék elnöke és a Magyar Nemzeti Bank elnöke által jelölt, az Országgyűlés által megválasztott tagjainak megbízatása a Magyar Köztársaság 2011. évi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról szóló 2010. évi CLIII. törvény hatálybalépése napján megszűnik. Az Állami Számvevőszék elnöke és a Magyar Nemzeti Bank elnöke által jelölt tagnak a megbízatás megszűnését követő három munkanapon belül kell kifizetni a fennmaradó illetményét és egyéb járandóságait, továbbá kell kiadni az egyéb jogszabályokban előírt igazolásokat.”

A KFTv. alapján az Országgyűlés 2008. februárjában a köztársasági elnök, az Állami Számvevőszék elnöke és a Magyar Nemzeti Bank elnöke jelölése alapján kilenc évre

megválasztotta a Költségvetési Tanács három tagját. A K11Mtv. hatályba lépésével a Költségvetési Tanács e tagjainak megbízatása megszűnik, az Állami Számvevőszék elnöke és a Magyar Nemzeti Bank elnöke hivatalból lesz a Költségvetési Tanács tagja, a harmadik tagot pedig a köztársasági elnök nevezi ki.

III.

Az Alkotmány 2. § (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam. Az Alkotmány a Magyar Köztársaság ilyen jellemzését az államszervezet olyan felépítésének megállapításával alapozza meg, amelyet illetően egyfelől rendelkezik a széles hatáskörű kormány működőképességéről és a kormány mögött álló országgyűlési többség tág cselekvési lehetőségeiről, másfelől olyan, a kormánytól és az országgyűléstől független állami intézményeket hoz létre, amelyek a polgárok jogait védik, illetve képesek a törvényhozó és végrehajtó hatalom ellenőrzésére, amely ellenőrzés többnyire nyilvános. Az Országgyűlés az eddigi ilyen intézmények mellé, a kormány és az Országgyűlés költségvetéssel kapcsolatos tevékenységének hatékony, nyilvános ellenőrzésére hozta létre a KFtv-vel a Költségvetési Tanácsot.

Az államszervezet középpontjában az Országgyűlés és a kormány áll, az Országgyűlés a maga mandátumának idejére választja meg a miniszterelnököt, a miniszterelnök előterjesztésére nevezi ki a köztársasági elnök a minisztereket, az államtitkárokat és számos, a kormány alá rendelt állami szerv vezetőit. A kormánytól független, a kormány és az országgyűlés ellenőrzésére hivatott állami intézmények vezetőit általában az Országgyűlés választja, többnyire az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával, az Országgyűlés mandátumánál hosszabb, öt, hat, kilenc vagy tizenkét éves időtartamra. Azzal, hogy a KFtv. úgy rendelkezett, hogy a Költségvetési Tanács tagjait az Országgyűlés kilenc évre választja, és ehhez még azt is hozzátette, hogy nem választhatók újra, azt a szándékot juttatta kifejezésre, hogy a Költségvetési Tanács tagjai függetlenek legyenek a kormánytól és az országgyűléstől, tevékenységüket az esetleges újraválasztásra való törekvés se befolyásolja. A Költségvetési Tanács tagjainak függetlenségét szolgálták a KFtv. 9. § (5) bekezdésében megállapított szigorú politikai összeférhetlenségi szabályok.

Azzal, hogy a K11Mtv. 55. §-ának hatályba lépésével a Költségvetési Tanács kilenc évre megválasztott tagjainak megbízása kevesebb, mint két év után az Országgyűlés döntésével megszűnik, sérül a kormánytól független, a kormány és az országgyűlés tevékenységének ellenőrzésére hivatott testület függetlenségének kiemelkedően fontos garanciája, nevezetesen hogy a testület és a tagok megbízatása meghatározott időre, az Országgyűlés mandátumán túlnyúló időre szól. A K11Mtv. indoklása nem említ olyan szempontot, ami ezt a különleges eljárást indokolná. Azzal, hogy Kf. 9. §-ának a K11Mtv. 57. §-a által megállapított új szövege szerint a Költségvetési Tanácsnak hivatalból tagja az Állami Számvevőszék illetve a Magyar Nemzeti Bank elnöke, akikre a KFtv. eredeti 9. § (5) bekezdésében foglalt politikai összeférhetlenségi szabályok nem vonatkoznak, és ilyen összeférhetlenségi szabályokat a KFtv. 9. §-ának a K11Mtv. 57. §-a által megállapított új szövege a köztársasági elnök által kinevezett harmadik taggal kapcsolatban sem érvényesít, a módosítással megszűnnek a KFtv-ben a Költségvetési Tanács függetlenségét megalapozó további garanciák is. A KFtv. 9. §-ának a K11Mtv. 57. §-a által megállapított új szövege mellett annak sincs akadálya, hogy a Költségvetési Tanács akár mindhárom tagja a kormánypárt korábbi országgyűlési képviselője vagy korábbi kormánytag legyen.

A K11Mtv. ezzel gyengíti a kormánnyal és az Országgyűléssel szembeni ellenőrző

intézmények rendszerét, aláassa a jogállam iránti bizalmat, és ebben az értelemben sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt alkotmányos alapelvet.

*

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az előadottak alapján állapítsa meg a K11Mtv. 57. §-ának alkotmányellenességét, és semmisítse meg azt.

Budapest, 2010. december 20.

Bauer Tamás

Az indítvány státusa:

Elküldve: 2011. december 20.

Alkotmánybírósági ügyszám: 1912/B/2010

Az Ab döntése: